

บทที่ 6

การวิเคราะห์มาตรากรรม (Scalogram Analysis)

โครงร่างเนื้อหา

1. ลักษณะของการวิเคราะห์มาตรากรรม (Scalogram Analysis)
2. การวิเคราะห์มาตรากรรมตามวิธีของ Guttman
3. การพิจารณามาตรวัด และการนำไปใช้
4. วิธีวิเคราะห์มาตรากรรมของ Goodenough
5. ตัวอย่างมาตรวัดเจตคติตามแบบของ Guttman

สาระสำคัญ

การวิเคราะห์มาตรากรรม ยึดหลักของการใช้ข้อความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการศึกษาเป็นคำถามเร้า เหมือนวิธีของคนอื่นๆ แต่ข้อความคิดเห็นจะต้องจัดเรียงลำดับเริ่มจากข้อความกว้างๆ แล้วค่อยๆ แคบลงไปเรื่อยๆ มีลักษณะต่อเนื่องลงไป เรียกว่าข้อความคิดเห็นจะต้องมีลักษณะเป็นมาตราการมิติร่วม (Unidimensional Scale) ลักษณะการตอบคำถามเป็นแบบเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย มีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งประสิทธิภาพการถ่ายแบบ ควรมีค่าตั้งแต่ .85 ขึ้นไป หรือมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความมีมาตราการตั้งแต่ .65 ขึ้นไป จึงจะแสดงว่ามาตรวัดนั้นมีความเป็นมาตราการมิติร่วม สามารถนำไปใช้ได้

วัตถุประสงค์

1. บอกลักษณะของการวิเคราะห์มาตรากรรมได้
2. อธิบายวิธีวิเคราะห์มาตรากรรมตามวิธีของ Guttman ได้
3. บอกวิธีพิจารณามาตรวัดและการนำไปใช้ได้
4. อธิบายวิธีวิเคราะห์มาตรากรรมตามแนวของ Goodenough ได้

ลักษณะของการวิเคราะห์มาตรากรม (Scalogram Analysis)

การวิเคราะห์มาตรากรม คิดขึ้นโดย Guttman ในบางครั้งจึงเรียกว่า Guttman Scale วิธีการวิเคราะห์มาตรากรมนี้ มีวิธีการที่แตกต่างจากการสร้างมาตรวัดเจตคติอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว จนดูเหมือนว่าวิธีการวิเคราะห์มาตรากรมนี้ ไม่ใช่วิธีการสร้างหรือการพัฒนามาตรวัดเจตคติ วิธีการวิเคราะห์มาตรากรมเป็นการประเมินกลุ่มของข้อความความคิดเห็นว่า เป็นไปตามข้อกำหนดหรือถูกต้องตามลักษณะเฉพาะ ของวิธีการที่กำหนดนี้หรือไม่วิธีการนี้มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่ง คือ Cumulative Scale

Bagadus ได้พยายามที่จะวัดความห่างระหว่างสังคม (Social Distance) หรือความอคติต่อชนชาติต่างๆ กัน ศาสนาที่ต่างกัน หรือกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน Bagadus ได้สร้างข้อคำถามตั้งใจขึ้น 7 ข้อ โดยกล่าวถึงกลุ่มชนต่างๆ เช่น อาจจะเป็นยิว เยอรมัน เป็นต้น โดยผู้ตอบจะต้องแสดงความคิดเห็นว่า เขาจะเต็มใจที่จะยอมรับสมาชิกของชนชาตินั้นๆ ในลักษณะใด (Fishbein and Ajzen, 1975 , pp. 63 - 64)

1. มาเป็นคู่สมรส
2. มาเป็นเพื่อนสนิทในกลุ่มของข้าพเจ้า
3. มาเป็นเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกับข้าพเจ้า
4. เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศของข้าพเจ้า
5. เข้ามาเป็นพลเมืองของประเทศของข้าพเจ้า
6. เป็นเพียงแขกของประเทศของข้าพเจ้า
7. ประเทศข้าพเจ้าจะไม่ยอมรับบุคคลกลุ่มนี้

จากข้อความความคิดเห็น ทั้ง 7 ข้อนี้ Bagadus พบว่า จากการตอบของกลุ่มตัวอย่างนั้น จะได้แบบที่แน่นอน คือ ผู้ที่ตอบว่าไม่ยอมรับบุคคลกลุ่มนี้ จะตอบไม่ยอมรับกับข้อความอื่นๆ ทุกข้อ ถ้าเขาตอบเห็นด้วยกับข้อ 6 เขาจะไม่เห็นด้วยกับข้อ 1, 2, 3, 4, 5 และถ้าเขาตอบเห็นด้วยกับข้อ 1 คือยอมรับเป็นคู่สมรสแล้ว เขาจะตอบเห็นด้วยกับข้อ 2, 3, 4, 5 และไม่เห็นด้วยกับข้อ 6 และข้อ 7

การวัดความห่างระหว่างสังคม จะมีคะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 6 โดยคิดให้ 6 คะแนน ถ้าตอบยอมรับกับข้อ 7 เพียงข้อเดียว และไม่ยอมรับในข้ออื่นๆ อีก 6 ข้อ ให้ 0 คะแนนกับผู้ตอบยอมรับในข้อ 1 ถึงข้อ 5 และไม่ยอมรับในข้อ 6 และข้อ 7 คะแนนสูงจะแสดงถึงดีกรีของความห่างระหว่างสังคมสูง และมีเจตคติในทางลบ

การวิเคราะห์มาตราธรรม ยังคงยึดหลักการสร้างข้อความคิดเห็นที่กล่าวถึงสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยกลุ่มของข้อความคิดเห็นนั้น มีลักษณะเป็นข้อความง่าย ๆ ธรรมดา ๆ โดยยึดหลักของแนวข้อความคิดเห็นที่จะต้องมิลักษณะต่อเนื่องกัน คือ ต้องจัดเรียงลำดับของข้อความคิดเห็น โดยเริ่มจากข้อความคิดเห็นกว้าง ๆ แล้วค่อย ๆ แคบลงไปเรื่อย ๆ ให้มีลักษณะต่อเนื่องลงไป หมายความว่า ถ้าบุคคลใดมีเจตคติในทางที่ดีต่อสิ่งนั้น จะต้องได้คะแนนมากกว่าบุคคลอื่น และต้องแสดงความเห็นด้วยหรือเห็นด้วยมากกว่า ในการตอบข้อความคิดเห็นของเขา ในชุดข้อความคิดเห็นนั้นมากกว่าบุคคลอื่น ๆ ในการตอบข้อความคิดเห็นที่ต้องการในการวิเคราะห์มาตราธรรมนี้ ชุดข้อความคิดเห็นจะต้องมีลักษณะเป็น มาตราการมิติร่วม (Unidimensional Scale) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะของมาตราการมิติร่วม (Unidimensional Scale)

ต่อไปนี้จะมาพิจารณาถึงมาตราการมิติร่วมว่า มีคุณสมบัติอย่างไร สมมุติว่ามีท่อนไม้อยู่ 5 อัน มีความยาวต่างกัน เราจะไม่สนใจวัดความแตกต่างของความยาวของไม้นี้ แต่จะสนใจการจัดลำดับความยาว โดยท่อนที่ยาวที่สุดจะจัดลำดับไว้เป็นที่ 1 ต่อไปก็จัดลำดับรองลงไปจนถึงท่อนสุดท้าย เราเรียกว่า Rank ในตัวอย่างนี้ สมมุติว่าอันดับ 1 ท่อนไม้ยาว 80 นิ้ว อันดับ 2 ยาว 70 นิ้ว อันดับ 3 ยาว 40 นิ้ว การจัดลำดับไม่ได้บอกเราในเรื่องความแตกต่างของความยาว เช่น ความแตกต่างของอันดับ 1 กับอันดับ 2 หรืออันดับ 3 กับอันดับ 4 เป็นเท่าไร

ในการสังเกตท่อนไม้นี้ จะมีตัวแปรในการจัดลำดับมากมาย เช่น ความแตกต่างของน้ำหนัก ความแข็ง ขนาดทั่ว ๆ ไป และลักษณะอื่นๆ การจัดลำดับท่อนไม้ในลักษณะอื่นๆ จะไม่พิจารณา เราจะมาสนใจเฉพาะความยาวของท่อนไม้เพียงมิติเดียว เมื่อเรารู้ว่าท่อนไม้ที่ยาวเป็นอันดับ 1 ยาวกว่าจำนวนท่อนไม้อื่นๆ อีก $n - 1$ ท่อน (เมื่อมีท่อนไม้ทั้งหมด n ท่อน) ท่อนไม้ที่ยาวเป็นอันดับ 2 ยาวกว่าท่อนไม้อื่นๆ อีก $n - 2$ ท่อน และท่อนที่ยาวที่สุดคือท่อนที่อยู่อันดับ 1

สมมุติว่า เรามีกลุ่มท่อนไม้กลุ่มหนึ่งแต่ไม่รู้ความยาว จะไม่มีการวัดความยาว เพียงแต่เรารู้ลำดับที่ของความยาวของไม้ 5 ท่อน เราสามารถใช้ข้อมูลเดิมนี ในการจัดลำดับของกลุ่มท่อนไม้ที่ยังไม่รู้ความยาว เพื่อจะหาความยาวของไม้กลุ่มนี้ โดยการนำท่อนไม้กลุ่มนี้มาที่ละท่อน เพื่อจะวัดเปรียบเทียบกับท่อนไม้ทั้ง 5 ท่อน นั้น ถ้าไม้ท่อนที่นำไปวัดยาวกว่าท่อนใดของไม้ทั้ง 5 ท่อน ก็ให้คะแนนท่อนนั้นเป็น 1 แต่ถ้าท่อนใดสั้นกว่าให้คะแนน

เป็น 0 ทำอย่างนี้กับไม้ทุกท่อนจนหมดทั้งกลุ่ม ตารางต่อไปนี้เป็นารเปรียบเทียบที่อาจเป็นไปได้ (Possible Outcomes)

ท่อนไม้ที่ไม่ทราบ ความยาว	ลำดับที่ของท่อนไม้					คะแนนรวมของ ท่อนไม้	ลำดับที่ของท่อน ไม้ที่ยังไม่ทราบ ความยาว
	1	2	3	4	5		
a	1	1	1	1	1	5	1
b	0	1	1	1	1	4	2
c	0	0	1	1	1	3	3
d	0	0	0	1	1	2	4
e	0	0	0	0	1	1	5
f	0	0	0	0	0	0	6

การกำหนดคะแนนให้แก่ท่อนไม้ตรงกับความต้องการของ Guttman และอาจจะพูดได้ว่า คะแนนเหล่านี้ตกอยู่ในช่วงมิติร่วม (Unidimensional Continuum) การรับรู้ธรรมชาติของช่วงการจัดลำดับท่อนไม้ และธรรมชาติของการเปรียบเทียบ โดยไม่ต้องสงสัย การจัดลำดับของกลุ่มท่อนไม้ใหม่บนช่วงของความยาวย่อมจะหาได้ จุดสนใจเหล่านี้ถ้าเรามีชุดของสิ่งของซึ่งรู้ลำดับบนช่วงมิติร่วม โดยวิธีการเปรียบเทียบเราจะได้ข้อมูลที่สัมพันธ์กับการจัดลำดับของสิ่งของใหม่บนช่วงเดียวกัน

ถ้าพิจารณาเรื่องของท่อนไม้ 5 ท่อน ในเทอมของข้อความคิดเห็นทางเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สมมุติว่า ข้อความคิดเห็นเหล่านี้ตกอยู่ในช่วงมิติเดียวจากความเห็นชอบน้อยที่สุด ไปสู่ความเห็นชอบมากที่สุด ข้อความคิดเห็นที่เห็นชอบด้วยมากที่สุดอยู่ในช่วงที่กำหนดอันดับให้เป็นอันดับ 1 ข้อความที่เห็นชอบรองลงมาจะเป็นอันดับ 2, 3, 4 และ 5 สมมุติว่า เรามีกลุ่มของบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง และเขาไม่รู้อันดับเหล่านี้มาก่อนเลย แต่การตอบของเขาจะเปลี่ยนแปลงกันไปตามระดับของเจตคติ ในทางเห็นชอบด้วยหรือไม่เห็นชอบด้วยของเขา เราสามารถนำมาเปรียบเทียบผลการตอบกับอันดับที่จัดไว้แล้ว ถ้าเขาเห็นด้วยกับข้อความใด เรากำหนดคะแนนให้แก่ผู้นั้นเป็น 1 คะแนน และถ้าเขาไม่เห็นด้วยในข้อความใด เรากำหนดให้คะแนนเป็น 0 คะแนน ของแต่ละคนเป็นผลรวมของคะแนนทั้งหมดที่ได้

ถ้าเราตั้งสมมุติฐานถูกต้องว่า ข้อความความคิดเห็นตกอยู่บนช่วงที่มีมติเดียว และถ้าการโต้ตอบของกลุ่มตัวอย่างต่อข้อความความคิดเห็น ได้มาจากตำแหน่งของเขาในมิตินี้เหมือนกัน ก็เป็นไปได้ที่เราจะใช้ผลที่ได้ตามตารางท่อนไม้ที่เป็น Possible Outcomes

จุดมุ่งหมายที่ต้องการของการวิเคราะห์มาตรกรรม คือ ข้อความความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติ จำเป็นจะต้องตกอยู่ในช่วงที่มีมติเดียว จากช่วงน้อยที่สุดไปสู่มากที่สุด ถ้าเราเริ่มต้นที่สมมุติฐานนี้ การโต้ตอบของกลุ่มตัวอย่างต้องสอดคล้องกับสมมุติฐานความมีมติเดียวด้วย เช่น ถ้าบุคคลใดเห็นด้วยกับข้อความที่ 2 แสดงว่า ต้องเห็นด้วยในข้อความที่ 1 มาแล้ว ถ้าเห็นด้วยกับข้อความที่ 3 ต้องผ่านการเห็นด้วยในข้อความที่ 1 และ 2 มาแล้ว ในทำนองเดียวกัน ถ้าบุคคลใดเห็นด้วยในข้อความที่ 8 แสดงว่า ผู้นั้นต้องเห็นด้วยในข้อความที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 มาก่อนแล้ว ต่อไปนี้จะยกตัวอย่างง่าย ๆ เพื่อประกอบความเข้าใจดังนี้

เช่น เราต้องการทราบความสูงของใครคนหนึ่ง ตั้งคำถาม ดังนี้

1. คุณสูงมากกว่า 2 ฟุต ใช่ไหม?
2. คุณสูงมากกว่า 5 ฟุต ใช่ไหม?
3. คุณสูงมากกว่า 6 ฟุต ใช่ไหม?

ถ้าตอบยอมรับในคำถามที่ 3 คือ ยอมรับว่าสูงมากกว่า 6 ฟุต แสดงว่า ต้องยอมรับในข้อที่ 2 ที่ว่าสูงมากกว่า 5 ฟุต และต้องยอมรับคำถามข้อที่ 1 คือ สูงมากกว่า 2 ฟุต ด้วย

หรือถ้าตอบเห็นด้วยกับข้อความความคิดเห็นที่ว่า

“เด็กเล็กๆ จะประสบปัญหาอย่างหนักถ้าพ่อแม่เกิดหย่าร้างกัน”

ควรจะตอบเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มาก่อน

“สามีภรรยาไม่ควรหย่าร้างกันในขณะที่ลูกยังเล็ก แม้จะประสบปัญหาชีวิตครอบครัว”

“ควรออกกฎหมายให้มีการหย่าร้างกันได้ยากขึ้น”

2. Cumulative Scale ที่สมบูรณ์แบบ

รูปแบบของการตอบข้อความความคิดเห็นที่สมบูรณ์แบบ ของ Cumulative Scale นั้น มีลักษณะเป็นเมตริก โดยกำหนดว่า ถ้าตอบยอมรับในข้อความความคิดเห็นข้อใด จะได้คะแนน 1 คะแนน แต่ถ้าตอบไม่ยอมรับกับข้อใดจะได้คะแนน 0 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

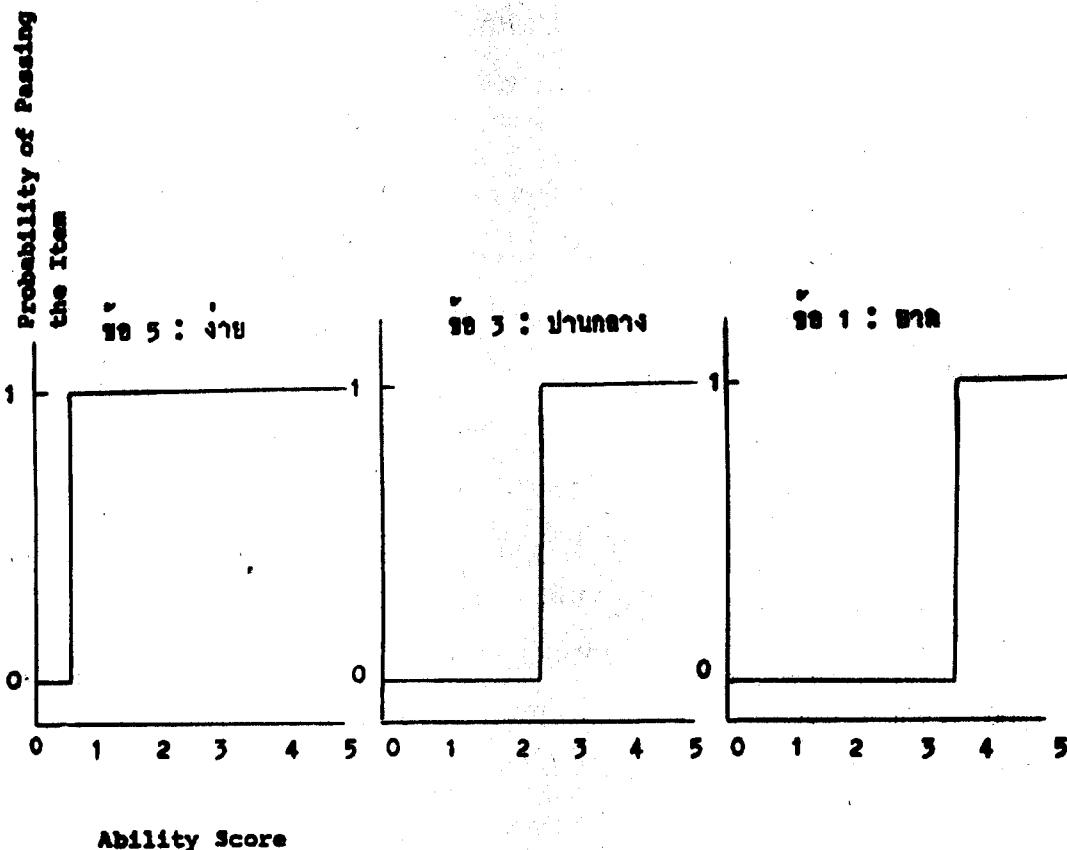
ตารางที่ 1 แสดงแบบของการตอบข้อความคิดเห็นใน Cumulative Scale ที่ สมบูรณ์แบบ

แบบในการ ตอบ	ข้อความคิดเห็นเรียงตามระดับความยากในการตอบ ยอมรับ							ค่าคะแนน รวม
	สูง	1	2	3	4	5	ต่ำ	
A		1	1	1	1	1		5
B		0	1	1	1	1		4
C		0	0	1	1	1		3
D		0	0	0	1	1		2
E		0	0	0	0	1		1
F		0	0	0	0	0		0

จากตาราง ผู้ที่ได้คะแนนรวม 3 คะแนน มีแบบในการตอบ C แสดงให้เห็นว่า เขาผ่านการยอมรับข้อความคิดเห็นที่ง่ายต่อการยอมรับของเขาไป 3 ข้อ แต่ไม่สามารถยอมรับข้อความคิดเห็นอีก 2 ข้อ ซึ่งยากต่อการยอมรับของเขา

คุณสมบัติที่สำคัญของ Cumulative Scale ที่สมบูรณ์แบบ คือ การจัดลำดับใน ลักษณะที่เป็นมิติเดียว เป็นมิติของความสามารถในการได้คะแนน (ดังตาราง) ข้อความคิดเห็นนั้น จัดเรียงตามลำดับความยากของการตอบยอมรับ

เมื่อเขียนกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมิติความสามารถ (Ability Dimension) หรือคะแนนที่ได้ และโอกาสที่จะยอมรับข้อความคิดเห็น ซึ่งสามารถแสดงได้ดัง Traceline ต่อไปนี้

3. ขอบข่ายของเนื้อหา (Universe of Content)

ในการเลือกเรื่องจะศึกษาส่วนมากจะมีลักษณะทั่วๆ ไป มีความกว้างในเนื้อหา เช่น "เจตคติต่อองค์การสหประชาชาติ" ซึ่งเป็นเรื่องที่กว้าง ควรจะแตกเนื้อหาลงมาให้เฉพาะเจาะจง เช่น "เจตคติต่อองค์การสหประชาชาติในด้านกรณีพิพาทระหว่างชาติ" หรือ "เจตคติต่อโปรแกรมอนามัยโลกขององค์การสหประชาชาติ" เพราะพบว่า โอกาสที่จะได้มาตราบการมิตรร่วมที่ดีของข้อความคิดเห็นตามแนวของ Guttman นั้น เนื้อหาควรจะมีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากกว่าจะมีลักษณะทั่วไปตามตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว ในการคัดเลือกข้อความหลายๆ ข้อความ ที่จะเป็นตัวแทนของขอบข่ายเนื้อหาทั้งหมด Guttman เสนอว่า ควรเลือก 4 - 6 ข้อความ หรือ 10 - 12 ข้อความ เราได้แสดงถึงความเชื่อในการเลือกข้อความคิดเห็นจำนวนน้อยข้อ จากข้อความคิดเห็นจำนวนมากที่เป็นไปได้ทั้งหมด ของสิ่งที่จะศึกษานั้น กระทำภายใต้พื้นฐานของการหยั่งรู้และประสบการณ์ ข้อความที่คัดเลือกมานั้น ควรจะมีลักษณะเป็นเนื้อหาเดียวกัน (Homogeneous Content)

การวิเคราะห์มาตรฐานตามวิธีของ Guttman

วิธีวิเคราะห์มาตรฐานของ Guttman ใช้ชื่อว่า Cornell Technique ซึ่งมีลำดับขั้นในการทำ ดังนี้

1. กำหนดปัญหาที่จะศึกษาให้ชัดเจน โดยยึดหลักของ Guttman ตามที่กล่าวมาแล้วว่า ปัญหาจะต้องแคบไม่กว้างจนเกินไป เพื่อสามารถทำให้เป็นมาตรฐานมิติร่วมได้ และการกำหนดปัญหาแคบและชัดเจน ช่วยให้เห็นแนวทางในการกำหนดข้อความคิดเห็น

2. รวบรวมข้อความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา ให้ครอบคลุมที่สุด โดยยึดหลักการรวบรวมข้อความคิดเห็นตามแนวของเทอร์สโตนและของลิเคอร์ท ผู้ศึกษาอาจจะเขียนขึ้นเองจากการอ่านหนังสือ หรือค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ หรือจากการสอบถามผู้รู้ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่กำลังจะศึกษา พยายามจัดรวบรวมข้อความคิดเห็นที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาให้สมบูรณ์มากที่สุด รวมทั้ง การเขียนต้องชัดเจนและรัดกุมที่สุด

3. หลังจากรวบรวมข้อความคิดเห็นแล้ว ให้นำข้อความคิดเห็นเหล่านั้น มาจัดเรียงลำดับโดยคาดคะเนว่า ข้อความคิดเห็นข้อใดที่คนส่วนมากจะเห็นด้วยหรือยอมรับ ให้จัดข้อเหล่านั้นไว้ตอนต้นๆ ต่อจากนั้นก็จัดเรียงลำดับข้อที่คนจะเห็นด้วย รองลงมาเรียงลำดับไปเรื่อยๆ จนกระทั่ง ได้ข้อความคิดเห็นที่คาดว่าจะมีคนเห็นด้วยหรือยอมรับน้อยที่สุดอยู่ตอนท้าย

4. นำข้อความคิดเห็นเหล่านั้นมาจัดเรียงพิมพ์เป็นแบบวัดเจตคติ เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรที่จะศึกษาให้มากที่สุด การตอบข้อความคิดเห็น ให้มีเลือก 2 ข้อ คือ "เห็นด้วย" หรือ "ยอมรับ" กับ "ไม่เห็นด้วย" หรือ "ไม่ยอมรับ" โดยให้กากบาท (X) ถ้าเห็นด้วย ให้ป้อย่างไว้ถ้าไม่เห็นด้วย

5. การกำหนดให้คะแนนแก่ผู้ตอบข้อความคิดเห็น ถ้าตอบว่าเห็นด้วย ให้คะแนน 1 คะแนน แต่ถ้าตอบว่าไม่เห็นด้วยให้ 0 คะแนน

6. นำข้อความคิดเห็นทั้งหมดไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด 100 คน หรืออาจจะใช้จำนวนมากกว่านี้ ถ้าประชากรที่เราศึกษามีจำนวนมาก

7. เมื่อได้ผลการตอบมาแล้วให้นำมาทำตารางแจกแจง โดยรวมคะแนนที่ได้จากการตอบของแต่ละคน แล้วจัดเรียงลำดับจากคนที่ได้คะแนนมากไปหาคนที่ได้คะแนนน้อย สมมุติว่า ในการตอบข้อความคิดเห็น 4 ข้อ มีจำนวนคนตอบ 20 คน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนของผู้ตอบข้อความคิดเห็น 4 ข้อ ผู้ตอบจำนวน 20 คน

ผู้ตอบคนที่	ข้อความคิดเห็น				คะแนนรวม
	1	2	3	4	
1		X		X	2
2	X		X	X	3
3		X			1
4	X		X	X	3
5				X	1
6			X	X	2
7	X		X	X	3
8	X		X	X	3
9					0
10	X	X	X	X	4
11	X			X	2
12	X	X		X	3
13	X				1
14	X	X		X	3
15				X	1
16	X			X	2
17	X			X	2
18	X		X	X	3
19			X		1
20		X		X	2

ตารางที่ 3 แสดงการจัดเรียงคะแนนของผู้ตอบจากสูงไปต่ำ

ผู้ตอบคนที่	ข้อความคิดเห็น								คะแนนรวม
	1		2		3		4		
10	X		X		X		X		4
8	X				X		X		3
14	X		X				X		3
12	X		X				X		3
2	X				X		X		3
18	X				X		X		3
4	X				X		X		3
7	X				X		X		3
17	X						X		2
1			X				X		2
16	X						X		2
11	X						X		2
20			X				X		2
6					X		X		2
3			X						1
15							X		1
13	X								1
19					X				1
5							X		1
9									0
f	12		6		8		16		
p & q	.6	.4	.3	.7	.4	.6	.8	.2	
e	2		4		4		2		$\Sigma e = 12$

8. การหาค่าความคลาดเคลื่อน (Error) โดยพิจารณาจากตารางที่ 3 เพื่อจะหาความคลาดเคลื่อนจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนอื่นจะต้องพิจารณาจุดตัด (Cutting Point) โดยดูจากการตอบเห็นด้วย แต่ละข้อเรียงจากบนลงมาล่างติดต่อกันไปจนกระทั่งถึงผู้ที่ตอบไม่เห็นด้วย ชัดเป็นจุดตัดไว้ ผู้ที่ตอบยอมรับหรือเห็นด้วยเหนือจุดตัดถือว่าไม่มีความคลาดเคลื่อน แต่ผู้ที่ตอบเห็นด้วยใต้จุดตัด ถือว่ามีความคลาดเคลื่อนในทำนองเดียวกัน ถ้าผู้ตอบไม่เห็นด้วยเหนือจุดตัด ถือว่ามีความคลาดเคลื่อน แต่ถ้าตอบไม่เห็นด้วยใต้จุดตัดถือว่าไม่มีความคลาดเคลื่อน แต่ถ้าในการพิจารณาจุดตัดเกิดปัญหาในการตัดสินใจ จะเริ่มที่ใดดี Guttman เสนอว่ามีเกณฑ์การพิจารณาหาจุดตัด คือ ควรจะอยู่ในตำแหน่งที่ลดค่าความคลาดเคลื่อนได้มากที่สุด ดังตารางที่ 3 นับจำนวนความคลาดเคลื่อนเหนือจุดตัด และความคลาดเคลื่อนใต้จุดตัดของข้อความคิดเห็น แต่ละข้อเพื่อหาความคลาดเคลื่อนรวมของแต่ละข้อความคิดเห็น ดังนี้

ข้อความคิดเห็น	ความคลาดเคลื่อน		รวม
	เหนือจุดตัด	ใต้จุดตัด	
1	1	1	2
2	1	3	4
3	2	2	4
4	-	2	2
			12

9. การพิจารณาความมีมาตรการมิติร่วม หาได้ดังนี้

9.1 หาค่าสัมประสิทธิ์แห่งประสิทธิภาพการถ่ายแบบ (Coefficient of Reproducibility = R) หาได้จากสูตร ดังนี้

$$R = 1 - \frac{\text{จำนวนความคลาดเคลื่อนทั้งหมด}}{\text{จำนวนการตอบทั้งหมด}}$$

เนื่องจาก จำนวนการตอบทั้งหมด = จำนวนคนตอบทั้งหมด X จำนวนข้อ
จากตารางที่ 3 จำนวนการตอบทั้งหมด = 20 X 4

$$= 80$$

$$R = 1 - \frac{12}{80}$$

$$= 1 - .15$$

$$= .85$$

ในการหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งประสิทธิภาพการถ่ายแบบ (R) นั้น Guttman ได้เสนอว่า เมื่อค่า R มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .85 มาตรฐานนั้นมีมาตรการมิติรวมนำไปใช้ได้ Edwards ได้เสนอว่า ในการวิเคราะห์มาตรการกรม ถ้าได้ค่า R สูงๆ นั้น ควรจะมีการพิจารณาสัดส่วนของการตอบด้วย จึงได้เสนอแนะให้ใช้ Coefficient of Minimal Marginal Reproducibility (MMR)

$$\text{MMR} = \frac{\text{ผลบวกของสัดส่วนใน Modal Category ของแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนข้อความคิดเห็น}}$$

จากตารางที่ 3

$$\begin{aligned} \text{MMR} &= \frac{.6 + .7 + .6 + .8}{4} \\ &= \frac{2.7}{4} \\ &= .675 \end{aligned}$$

9.2 การหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความมีมาตรการ (Coefficient of Scalability = S) ในการวิเคราะห์มาตรการกรมของ Guttman นั้น ไม่ควรนำเอาผู้ตอบปฏิบัติเสมอมาคำนวณด้วย โดยทั่วๆ ไป ค่า S ที่คำนวณได้ ควรจะมีค่าตั้งแต่ .65 ขึ้นไป จึงจะใช้ได้

$$S = 1 - \frac{\text{จำนวนความคลาดเคลื่อนทั้งหมด}}{\text{จำนวนความคลาดเคลื่อนสูงสุด}}$$

เมื่อ :

$$\text{จำนวนความคลาดเคลื่อนสูงสุด} = (\text{จำนวนผู้ตอบ} \times \text{จำนวนข้อ}) - \text{ผลรวมของผู้ตอบยอมรับทั้งหมด}$$

จากตารางที่ 3

$$\begin{aligned} \text{จำนวนความคลาดเคลื่อนสูงสุด} &= (20 \times 4) - 42 \\ &= 80 - 42 \\ &= 38 \\ S &= 1 - \frac{12}{38} \\ &= 1 - .32 \\ &= .68 \end{aligned}$$

9.3 การหาอัตราความคลาดเคลื่อน (Error Ratio)

$$\text{อัตราความคลาดเคลื่อน} = \frac{\text{จำนวนความคลาดเคลื่อนทั้งหมด}}{\text{จำนวนความคลาดเคลื่อนสูงสุด}}$$

$$\text{จำนวนความคลาดเคลื่อนสูงสุด} = \text{ผลคูณของสัดส่วนของผู้ตอบยอมรับแต่ละข้อ} \times \text{จำนวนผู้ตอบ} \\ \times 100$$

จากตารางที่ 3

$$\begin{aligned} \text{จำนวนความคลาดเคลื่อนสูงสุด} &= .6 \times .3 \times .4 \times .8 \times 20 \times 100 \\ &= 115.2 \\ \text{อัตราความคลาดเคลื่อน} &= \frac{12}{115.2} \\ &= .1002 \end{aligned}$$

การพิจารณามาตรวัดและการนำไปใช้

ถ้าการวิเคราะห์มาตรากรรมได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งประสิทธิภาพ การถ่ายแบบตั้งแต่ .85 ขึ้นไป หรือมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความมีมาตรฐานตั้งแต่ .65 ขึ้นไป แสดงว่ามาตรวัดนั้น มีความเป็นมาตรการมิติร่วม ให้นำข้อความคิดเห็นเหล่านั้นมาจัดเรียงลำดับใหม่ โดยเรียงลำดับตั้งแต่ข้อที่มีผู้ตอบยอมรับมากที่สุด จนถึงข้อที่มีผู้ตอบยอมรับน้อยที่สุด ตามตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว จะจัดเรียงข้อใหม่ได้ ดังนี้

ข้อเดิม	ข้อใหม่
1	2
2	4
3	3
4	1

เมื่อจัดเรียงข้อคำถามใหม่แล้ว ก็อาจจะกำหนดให้ตอบตามแบบของลิเคอร์ท คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับการคิดคะแนน เจตคตินั้น กำหนดช่วงตั้งแต่ 0 ถึง 4 หรือ 1 ถึง 5

แต่ถ้าปรากฏว่า ผลการวิเคราะห์ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งประสิทธิภาพการถ่ายแบบ หรือค่าสัมประสิทธิ์แห่งความมีมาตรการต่ำ แสดงว่า มาตรการนี้ไม่มีความเป็นมาตรการมีดีร่วม จะต้องกลับไปพิจารณาข้อความคิดเห็นใหม่ โดยพิจารณาข้อความที่มีลักษณะการตอบยอมรับ กระจายทั่วไป หรือข้อความที่มีความคลาดเคลื่อนสูง ให้ตัดข้อความที่มีลักษณะดังกล่าว ออกไป จนกว่าค่าที่ได้จะมีค่าสูงตามเกณฑ์แห่งความมีมาตรการมีดีร่วม

วิธีวิเคราะห์มาตรการของ Goodenough

วิธีวิเคราะห์มาตรการอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเสนอโดย Goodenough วิธีนี้ Edwards ได้ พบว่า ในการหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความมีมาตรการ (Coefficient of Reproducibility) ได้ อย่างเที่ยงตรง วิธีการกระทำ ดังนี้

กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างตอบข้อความคิดเห็น สมมุติว่า มี n คน มีข้อความคิดเห็น c ข้อ จะได้ Matrix $n \times c$ ในการกำหนดคะแนนในการตอบ กำหนดให้ 1 คะแนน ถ้าผู้ตอบ เห็นด้วย ให้ 0 คะแนน ถ้าผู้ตอบไม่เห็นด้วย รวมคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนแล้ว เรียงลำดับ คะแนนรวมจากสูงไปต่ำ ดังตัวอย่าง ถ้ามีผู้ตอบ 20 คน ตอบข้อความคิดเห็น 4 ข้อ ได้ผล ดังนี้

ตารางที่ 4 คะแนนจากผู้ตอบ 20 คน ตอบข้อความคิดเห็น 4 ข้อ เรียงลำดับจากสูง ไปต่ำ

ผู้ตอบคนที่	ข้อความคิดเห็น				คะแนนรวม	Error (e)
	1	2	3	4		
1	1	1	1	1	4	0
2	1	0	1	1	3	0
3	1	1	0	1	3	2
4	1	1	0	1	3	2
5	1	0	1	1	3	0
6	1	0	1	1	3	0
7	1	0	1	1	3	0
8	1	0	1	1	3	0
9	1	0	0	1	2	0
10	0	1	0	1	2	2

ผู้ตอบคนที่	ข้อความคิดเห็น				คะแนนรวม	Error (e)
	1	2	3	4		
11	1	0	0	1	2	0
12	1	0	0	1	2	0
13	0	1	0	1	2	2
14	0	0	1	1	2	2
15	0	1	0	0	1	2
16	0	0	0	1	1	0
17	1	0	0	0	1	2
18	0	0	1	0	1	2
19	0	0	0	1	1	0
20	0	0	0	0	0	0
f	12	6	8	16	42	16
p	.6	.3	.4	.8		
q	.4	.7	.6	.2		

เมื่อจัดเรียงคะแนน หาผลบวกของผู้ตอบยอมรับในแต่ละข้อความคิดเห็นเป็นค่า f และหาสัดส่วนของผู้ตอบยอมรับในแต่ละข้อ ค่า $p = \frac{f}{n}$ ส่วนค่า $q = 1 - p$

นำผลจากตารางที่ 4 มาเขียน Bar Chart ของข้อความคิดเห็นทั้ง 4 ข้อ โดยกำหนดความสูงเท่ากับจำนวนผู้ตอบ คือ 20 หน่วย กำหนดเส้นทึบเป็นจุดตัด (Cutting Point) ของแต่ละข้อ แล้วลากเส้นต่อตั้ง Bar Chart ข้างล่าง สำหรับข้อความคิดเห็น 4 ข้อ ช่วงคะแนนที่จะเป็นไปได้มีค่า ตั้งแต่ 0 ถึง 4 สามารถสร้างแบบที่จะทำนายการโต้ตอบข้อความคิดเห็นในแต่ละข้อได้ดังนี้ ยกตัวอย่างเช่น ในแถวที่ 1 คะแนนที่อยู่เหนือจุดตัดของข้อความที่ 1 ต้องเป็น 1 และข้อความที่ 2, 3, 4 ต้องเป็น 1 เช่นกัน ส่วนแบบการทำนายการตอบข้อความคิดเห็นแถวที่ 2 คะแนนของข้อ 1 อยู่เหนือจุดตัด จึงเป็น 1 จึงได้แบบการทำนายการตอบเป็น 1 - 0 - 1 - 1 ส่วนแถวอื่นๆ ก็หาได้ในทำนองเดียวกัน ดัง Bar Chart ต่อไปนี้

ข้อความ				คะแนน แบบการทำนายการตอบข้อความคิดเห็น				
1	2	3	4	1	2	3	4	
				4	1	1	1	1
	1 0			3	1	0	1	1
		1 0		2	1	0	0	1
1 0				1	0	0	0	1
			1 0	0	0	0	0	0

แบบการทำนายการโต้ตอบนี้ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับตารางที่ 4 สามารถหาความคลาดเคลื่อน (Error) ได้ คือ ถ้าผู้ตอบตอบข้อความใดแตกต่างจากแบบการทำนายนี้ ถือว่ามีความคลาดเคลื่อน เช่น พิจารณาจากผู้ตอบคนที่ 10 ผู้ซึ่งได้คะแนนรวม 2 คะแนน แบบการตอบของเขาเอง คือ 0 - 1 - 0 - 1 แต่แบบการทำนายการตอบของคะแนนรวม 2 คะแนน คือ 1 - 0 - 0 - 1 จึงพบว่า สำหรับคนที่ 10 มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 2 ของบุคคลอื่น หาได้ในทำนองเดียวกันในตารางที่ 4 เมื่อได้ค่าความคลาดเคลื่อนและผลรวมของความคลาดเคลื่อนทั้งหมด ซึ่งมีค่าเท่ากับ 16 นำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความมีมาตรการได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{สัมประสิทธิ์แห่งความมีมาตรการ} &= 1 - \frac{\text{จำนวนความคลาดเคลื่อนทั้งหมด}}{\text{จำนวนคน} \times \text{จำนวนข้อ}} \\
 &= 1 - \frac{16}{80} \\
 &= 1 - .20 \\
 &= .80
 \end{aligned}$$

วิธีวิเคราะห์มาตรฐานเมื่อคำตอบมีมากกว่า 2 คำตอบ

การวิเคราะห์มาตรฐานที่กล่าวมาแล้ว เป็นการวิเคราะห์เมื่อกำหนดให้ผู้ตอบตอบความคิดเห็นได้ 2 คำตอบ คือ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย แต่ในบางครั้ง การสร้างมาตรวัดเจตคติอาจจะกำหนดให้ผู้ตอบตอบได้มากกว่า 2 คำตอบ เช่น อาจจะเป็น 3 คำตอบ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และกำหนดคะแนนเป็น 2, 1, 0 สมมุติว่า ในการตอบข้อความคิดเห็น 3 ข้อ ผู้ตอบ 20 คน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 5 คะแนนจากผู้ตอบ 20 คน เรียงตามลำดับ

ผู้ตอบคนที่	ข้อความคิดเห็น			คะแนนรวม	Error (e)
	1	2	3		
1	2	2	2	6	0
2	2	2	2	6	0
3	2	2	2	6	0
4	2	2	2	6	0
5	2	1	2	5	0
6	1	2	2	5	2
7	2	1	2	5	0
8	1	1	2	4	0
9	1	1	2	4	0
10	1	0	2	3	0
11	1	0	2	3	0
12	0	1	2	3	2
13	1	0	2	3	0
14	1	0	1	2	2
15	0	0	2	2	0
16	0	0	2	2	0
17	0	0	2	2	0
18	1	0	1	2	2
19	0	0	1	1	0
20	0	0	1	1	0
				71	8

นำผลจากตารางที่ 5 มาเขียน Bar Chart ของข้อความคิดเห็นทั้ง 3 ข้อ กำหนดความสูงเท่ากับจำนวนผู้ตอบคือ 20 หน่วย กำหนดเส้นทึบเป็นจุดตัด (Cutting Point) ของแต่ละข้อ ในที่นี้ จุดตัดแต่ละข้อมี 2 เส้น ยกเว้นข้อ 3 เพราะมีเฉพาะ 2, 1 ไม่มีคะแนน 0 แล้วลากเส้นต่อเหมือนกับ Bar Chart ที่มีคำตอบ 2 คำตอบ

ข้อความ			คะแนน	แบบการทำนายการตอบข้อความคิดเห็น		
1	2	3		1	2	3
			6	2	2	2
	2					
2			5	2	1	2
	1		4	1	1	2
	0					
1			3	1	0	2
0						
		2	2	0	0	2
		1				
			1	0	0	1

จาก Bar Chart นำไปหาค่าความคลาดเคลื่อนโดยเทียบกับคำตอบจริงของผู้ตอบ กับแบบทำนายการตอบ ถ้าใครตอบแตกต่างจากแบบการทำนาย จะถือเป็นความคลาดเคลื่อน ตั้งค่า Error ในตารางที่ 5 ได้ผลรวมค่าความคลาดเคลื่อน เท่ากับ 8 นำไปหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความมีมาตรการได้ในทำนองเดียวกัน

ตัวอย่าง แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครูที่สร้างตามแบบของ Guttman (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 114)

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความที่แสดงความรู้สึกต่ออาชีพครูต่อไปนี้ แล้วปรากฏว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย นั่นคือสอดคล้องกับความรู้สึกของท่านหรือไม่ ถ้าท่านเห็นด้วยกับข้อความใดโปรดขีดถูก (✓) หน้าข้อความนั้น ถ้าท่านไม่เห็นด้วยโปรดขีดกากบาท (X) หน้าข้อความนั้น

- ( ) 1. อาชีพครูช่วยเสริมสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน
- ( ) 2. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความเสียสละ
- ( ) 3. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติสูง
- ( ) 4. อาชีพครูเป็นผู้มีความคิดริเริ่มดี
- ( ) 5. ผู้ประกอบอาชีพครูมีเชาว์ปัญญาสูง
- ( ) 6. ผู้ประกอบอาชีพครูไม่มีวันอดตาย
- ( ) 7. ผู้ประกอบอาชีพครูมีฐานะมั่นคง
- ( ) 8. ถึงไม่ร่ำรวยก็ชอบอาชีพครู
- ( ) 9. อยากประกอบอาชีพครูมากกว่าอาชีพอื่น
- ( ) 10. ต้องต่อต้านผู้ที่ดูถูกอาชีพครู
- ( ) 11. อาชีพที่ไฝ่ฝันคืออาชีพครู
- ( ) 12. ลำบากขนาดไหนขอให้ได้เป็นครู
- ( ) 13. อาชีพครูเป็นอุดมการณ์ในชีวิต

กิจกรรม

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงกล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของการวิเคราะห์มาตรฐาน
2. จงกล่าวถึงวิธีวิเคราะห์มาตรฐานตามวิธีของ Guttman พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
3. จงบอกวิธีพิจารณามาตรวัดและการนำมาตราวัดไปใช้
4. จงอธิบายวิธีวิเคราะห์มาตรฐานตามแนวของ Goodenough พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ประกอบ